

СТАНОВИЩЕ

на Дирекция „Национална служба за защита на природата“, МОСВ
за заседанието на Националния съвет по биологично разнообразие, 30.08.2023 г.,
относно
проект на „Актуализиран национален план за действие
за вида кафява мечка (*Ursus arctos* Linnaeus, 1758) в България за периода
2022 – 2032

Представеният проект на „Актуализиран национален план за действие за вида кафява мечка (*Ursus arctos* Linnaeus, 1758) 2022 – 2032“ е разработен по Проект № BG16M1OP002-3.020-0022 „Актуализиране на план за действие за вида кафява мечка (*Ursus arctos* Linnaeus, 1758)“ с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020“, съфинансирана от Европейския съюз, чрез Кохезионния фонд и Европейския фонд за регионално развитие. Проектът е внесен в МОСВ с вх. № 48-00-700/20.06.2023 г.

Планът е възложен за изготвяне от Министерство на околната среда и водите въз основа на Задание, съгласувано през 2018 г. от министъра на околната среда и водите. Планът е изготвен в съответствие със структурата, определена в утвърденото задание и е определен период за действие „2022-2032“ и съгласно процедурите заложиени в Наредба № 5 от 2003 г. за условията и реда за разработване на планове за действие за растителни и животински видове на министъра на околната среда и водите и министъра на земеделието и горите.

Планът бе представен на обществено обсъждане проведено на 08.07.2022 г. от изпълнителите на проекта и беше публикуван за обществено обсъждане на страницата на МОСВ на 19.07.2023 г.

След прегледа на проекта на Плана за действие дирекция НСЗП изразява следното становище:

Представеният проект на Актуализиран национален план за действие за опазване на кафява мечка (*Ursus arctos* Linnaeus, 1758) съдържа подробни данни за вида в количествен и качествен по значение анализ, касаещ таксономия, номенклатура и морфология на вида, международен и национален природозащитен статус на вида, законова защита, основана на европейското и национално законодателство. В продължение на документа се описва биологията на вида, количествен и качествен анализ на състояние на популациите на кафявата мечка, причинно-следствените връзки, водещи до преки и косвени отрицателни въздействия по отношение на настоящото състояние на числеността на вида.

Част от съпътстващите към настоящия проект на План за действие документи са индикативен бюджет по мерки, касаещи подобряване на природозащитното състояние на Кафява мечка (*Ursus arctos* Linnaeus, 1758), кратки отчети по научни изследвания и проучвания, извършени в хода на разработване на плана за действие и др.

Общи бележки

Заглавието на плана не кореспондира с утвърденото задание, където е за разработване на план за действие, а не за актуализиране на действащ такъв, определения период за действие „2022-2032“ не кореспондира с изискванията на Наредба № 5 от 2003 г. за 10 годишен период на действие на плановете, като определения срок на действие е 11 години. Предвид това Дирекция НСЗП предлага да се промени заглавието на плана на „План за действие за опазване на кафява мечка (*Ursus arctos* Linnaeus, 1758) в България 2024 -2033 г.“ и да се даде възможността за планиране на средства през следващата година, предвид че планирането за 2023 г. вече е приключило. Промяната в периода следва да се отрази и в бюджета на плана.

Предвид горното следва да се ревизират всички текстове в които е споменато „актуализиране на плана за действие“ с изключение на наименованието на вече приключили проекти.

Във второстепенните цели на Плана за действие да бъде включена цел за намаляване на конфликта мечка-човек и ограничаване на щетите от кафява мечка.

Да бъде представена ГИС база данни с всички изплатени щети за периода на действие на предходния план, като системата да дава възможност за нанасяне на следващите изплатени щети и да бъде изготвен анализ на данните.

Да се ревизират всички изпълнители по предвидените мерки. На места следва да бъдат добавени ИАГ и ИАОС, ако са предвидени мерки за изпълнение от университетите, то следва да бъдат посочени всички възможни изпълнители или да бъде използвано общо наименование например – висши учебни заведения и навсякъде да се добави „и други“, с цел да се осигури възможност мерките да бъдат изпълнени в цялост.

Да се опишат и да се използват отново всички работещи и прилагани механизми от предишния план за действие (групи за щети, работа и членове на национална комисия и т.н.)

Да се приложи примерен протокол от описание на щети, като се използва изготвеният проекта на Наредба за щетите.

При отразяване на бележките в плана те следва да се синхронизират с бюджетната част и тя да бъде преработена съгласно настоящото становище. В частта на мерките, свързана с Национална рамка за приоритетни действия 2021 – 2027 (НРПД) е необходимо бюджетно планираната стойност в основния текст на документа на НРПД, също да се транспонира в финансовата част на плана за действие.

Конкретни бележки

В т.4.3.2. Съвременно разпространение е посочено, че следното *„По-голямата част от популацията на вида обитава националните паркове Централен Балкан, Рила и Пирин. На практика съществуващата мрежа от защитени територии покрива 100% от сърцевинните зони, важни за размножаването и зимуването на вида“*. Пропуснатата както разпространение е популацията в Родопите, която е посочена в т. 1 от 4.3.2, което следва да се допълни в окончателния вариант на плана. В същото време в мярка 7.1.6. е предвидено *изготвяне на документация за обявяване на нови защитени територии, организиране и провеждане на обществени обсъждания*. Предлагаме тази мярка да се ревизира, с оглед прецизиране кои биокоридори и каква площ от тях не попадат в защитени територии и/или защитени зони, както и категорията защитена територия. Следва да се има предвид в случай, че бъде предложен голям териториален обхват, в който се включват различни по вид собственост и предназначение територии към момента не е възможно да се гарантира обявяването на подобна защитена територия по реда на Закона за защитените територии (ЗЗТ). В тази връзка, следва да се прецизира и бюджетът на мярката, тъй като за категориите защитена местност и природна забележителност, съгласно ЗЗТ не се предвиждат обществени обсъждания.

В Част 4.7. Данни за отглеждане на вида на затворено:

Частта от плана за действие касаеща зоологическите градини следва основно да се преработи.

Трябва изрично да отбележим, че размножените на затворено мечки не са предмет на Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г., относно опазване на природните местообитания и на дивата фауна и флора, освен ако не са повторно въведени в природата. В тази връзка за тях не се отнасят въведените в директивата забрани, нито забраните предвидени в чл. 38, ал. 1, т. 1-6 от Закона за биологичното разнообразие. Дейностите с родените в контролирана среда екземпляри се регулират съгласно Регламент (ЕО) № 338/97 на Съвета от 1996 относно защитата на видовете от дивата флора и фауна чрез регулиране на търговията с тях.

В тази си част планът за действие вида е превърнат в план за действие за зоологическите градини, коментира се контролът върху зоологическите градини, законодателство, лицензиране, качеството на отделни заграждения (оценка, която е твърде субективна) и др., което изобщо е извън неговите цели. Всичко това до известна степен повтаря доклада на четири лапи за зоологическите градини в България от 2021 г. В плана за действие за опазване на вида не следва да има определения като нелегитимни зоологически градини, предвид че единствено контролен орган може да прецени кой обект е незаконен и това е министъра на околната среда и водите.

Същевременно никъде в плана няма посочени мерки, по които зоологическите градини могат да работят за опазване на вида в природата. Мечките лесно се размножават на затворено, затова от гледна точка на целите на плана авторите следва да разработят варианти за ползване на тяхното поколение за програми за повторно въвеждане или други дейности, които ще благоприятстват вида. Вместо това в Приложения 9 се предлагат мерки за реконструкция на зоологическите градини, без това да е свързано по никакъв начин с плана за действие за опазване на вида. Следователно подобни мерки следва да отпаднат, още повече, че по този начин представени те не могат да бъдат финансирани във връзка с предложени план, тъй като са предмет на различна регулация.

В тази връзка не приемаме включените в текста на плана за действие на стр. 39 и Приложение 9 към него оценки, анализи и мерки за зоологическите градини, и те следва да отпаднат от плана за действие.

Планът за действие е насочен към опазването на вида в природата, като в тази връзка зоологическите градини следва да се разглеждат в светлината на това как те могат да помогнат за постигане на тази цел.

По. 7.1. Законодателни и управленски мерки

7.1.1 Възстановяване на компетенциите на МОСВ за издаване на разрешителни за изключения от забраните по чл. 38 от ЗБР – считаме, че мярката следва да се преработи основно. Предлагаме издаването на разрешителните да останат в компетенциите на МЗХ, но да бъдат изпращани за информация в МОСВ и в съответните Регионални инспекции по околна среда. Издаването на разрешителни от МЗХ следва да се запази, тъй като дейностите се извършват в ловни или горски райони;

7.2.1 Национална комисия - Текстът следва да се преработи. Комисията следва да се формира със съвместна заповед на Министъра на околната среда и водите и Министъра на земеделието. Не са необходими промени в ЗБР;

7.1.3 Валидна е бележката за т. 7.1.1;

7.1.4 Мярката да отпадне или да се преработи основно. Регулирането на изплащанията на обезщетенията вече е уредено в Закона за ГМО и там е предвидена наредба, има и изготвен проект за нея. В допълнение моля да се има предвид, че няма как МОСВ, съответно РИОСВ и други институции да регулират щети и наранявания, свързани с живота и здравето на физически лица. Това е в компетенциите на съдебни лекари;

7.1.5 Подзаконова нормативна база за щети - Мярката следва да отпадне в законодателството е предвидено изготвяне на наредба, по която се работи към момента;

7.1.6 (Биокоридори – ЗМ по ЗЗТ). Възможно е да се изпълни подобна мярка, но следва да се има пред, че тя може да се изпълни само при положение, че собствеността е държавна или собственикът на земята е съгласен да бъде обявена защитена местност;

7.1.8. Забрана за ползване на горски пътища в ключови местообитания за мечка – моля мярката да се прецизира. Забраната следва да се въведе само за УТВ, АТВ, мотори и др. превозни средства, които нямат GPS или не са специализирани моторни превозни средства. В допълнение следва да се отбележи, че като цяло е много трудно да се осъществява контрол по тази мярка и следва по възможност да се предложи и ефективен механизъм за това;

7.1.11. Мярката за въвеждане на индикатор в Наредбата за ОВОС следва да отпадне, тъй като съгласно Закона за опазване на околната среда и Наредбата за ОВОС „Компетентният орган по околна среда преценява необходимостта от извършване на ОВОС, като определя степента на значимост на въздействието върху околната среда, въз основа на: представената от възложителя информация и критериите по чл. 93, ал. 4 ЗООС, а не на база индикатори за конкретни видове. При провеждане на процедурите по оценка на въздействието върху околната среда се разглежда биологичното разнообразие в неговата цялост - като се вземат предвид всички видове, растения, местообитания на видове, природни местообитания и др., а не само мечката, която е предмет на оценката без да има заложено изрично индикатор в нормативната уредба.

7.1.12. Създаване на Наредба за забрана за използване на отпадъци от кланици за подхранване на мечка. Мярката следва да се преработи или да отпадне. Съгласно чл. 44. от ЗБР при улавяне или убиване на екземпляри от видове от приложение № 4 се забранява използването на неселективните уреди, средства и методи, посочени в приложение № 5, като забраната по ал. 1 важи и за животинските видове от приложение № 3 и видовете птици по чл. 45, в случаите на разрешено изключение по реда на чл. 49.

В Приложение № 5 към чл. 44, ал. 1 са изброени забранените методи. Не считаме, че следва да се издава Наредба за това, но може да се прецизира текста съобразно съществуващото законодателство;

7.2. Преки природозащитни мерки

7.2.1.1 За осъвременяване на методиката за проблемни мечки да се включат и ИАГ, Софийския университет и др.

7.2.1.2 Спешни екипи – Мярката следва да се прецизира, като на база на данните от щетите да се определят съответните РИОСВ и ДНП и др., за които ще е необходимо да се създават

подобно екипи. Като алтернативен вариант може да се остави и опция за създаване на подобен екип при наличие на повече от 10 щети от мечки годишно. Като изпълнител на мярката следва да бъдат съответните РИОСВ, ДНП, НПО и др., а не МОСВ. Моля да се вземе за основа механизмът за тази мярка от предишния план за действие и групата, която към настоящия момент работи на територията на РИОСВ Смолян;

7.2.1.3 Прогонване и преместване – към бюджета на тази мярка следва (или в друга, която изпълнителят счете за подходяща) да се предвиди и използване на фотокапани, гумени куршуми и нашийници за маркиране на животните.

7.2.1.7 Мярката с публичния регистър на щетите следва да отпадна, като на нейно място изпълнителят следва да изготви и предостави в МОСВ ГИС модел на настъпилите щети от кафява мечка, изплатени за последните десет години, по предходния план за действие. Това ще позволи да се нанасят и новонастъпилите щети и ще даде възможност за пълен и адекватен анализ на щетите. На база на тези данни ще може да се планират всички действие, свързани с опазването на вида – създаване на групи за реакция, маркиране на животни и т.н. След предоставяне на този ГИС модел той следва да се използва от РИОСВ, ДНП и др.

7.2.1.8 Превенция от щети – в тази мярка да се добавят фотокапани и ДНК анализ на физиологични материали, оставени от животното на мястото на щетата. Като изпълнители на тази мярка следва да бъдат посочени освен МОСВ и РИОСВ и ДНП, тъй като е целесъобразно да се даде възможност в зависимост от вида на щетите, техния обем и др. да се вземат решения и да се закупува необходимото оборудване, след преценка на място;

7.2.1.9 Текстът да се преработи, като се даде възможност за изплащане на щети, но да се правят предписания за предприемане на мерки, съдействие от страна на РИОСВ/ДНП при необходимост от предприемане на мерки, както и да се премахнат конкретните цени, тъй като е невъзможно да се направи такава прогноза, тъй като не следва да се отчита и инфлацията (Забележка: в текста е посочено е, че цената на теле е 350 лв.);

Да се предвиди нова мярка, по анализ и обработка на данните от ГИС модела на щети получени от мярка 7.2.1.7.

Да се доразработи мярката за опазване на вида, свързана с браконьерството, като се обособи самостоятелна такава.

7.2.2. Преки природозащитни мерки за опазване на местообитанията

7.2.2.3 Мярката следва да се преработи. Включване на размножителните местообитания на вида като гори във фаза на старост, като се посочат и се спазят изискванията за обявяване на тази гори;

7.2.2.7 Осигуряване на допълнителен фураж за копитен дивеч от бюджета на МОСВ – мярката следва да отпадне. Нецелесъобразно и незаконосъобразно е да се изисква МОСВ да заплаща подхранването на дивеча. Наличието на хранителен ресурс в местообитанията на диви животни предполага, че неговото използване от тях няма как да бъде специфично само за един или друг вид.

7.3.3 Мярката следва да бъде прецизирана. Протоколи за внедряване на генетичен метод за мониторинг, като изрично стане ясно, че ще се извършва и събиране на ДНК проби с цел мониторинг на числеността на популацията. Считаме мярката за много належаща,

ефективна и ключова за опазването на вида. Да отпадне от нея упоменаването на другите два вида - дива котка и рис, тъй като планът е за опазване на кафява мечка. В тази връзка е необходимо нейният бюджет да бъде повишен и честота ѝ на прилагане да бъде по възможност на всеки три години. Като изпълнители следва да бъдат добавени и ИАГ, ловно-рибарските дружества, университетите НПО и др.

7.4. Повишаване на осведомеността, природозащитната култура и уменията за опазване на вида.

7.4.8 Възстановяване на инфраструктура на изпълнен проект на Фондация „Информация и природозащита“ Мярката не е ясна има препратка към 6.2.2, но има само точка 6.2. Моля да се изясни предложената мярка и да се обсъди нейната необходимост;

8. Мониторинг и оценка на плана

8.5.2. Моля да се посочи кой следва да изготви подробните годишни и финансови планове и доклади за прилагане на плана. Като предложение може да се направи разбивка по дейности и да се посочат конкретни институции. Например за щетите следва да се изготвя от съответните РИОСВ/ДНП, за изключенията следва да е отговорна Националната комисия, за мониторинга на популацията ИАОС и т.н.

Бележки по Таблица 11

Следва да отпаднат редица предвидени наредби, свързани с националната комисия, регулирането на изплащането на обезщетения, промените в ЗЛОД, (мерки 7.1.4, 7.1.5 и т.н.) Да отпадне Комисия по околна среда и води към НС на Р България, тъй като заповедите, наредбите, инструкциите и т.н. нормативни документи не се съгласуват с комисии в НС, а има друг административен ред за тяхното приемане.

Мярка 7.2.1.1 за осъвременяване на методиката за проблемни мечки да отпадне изготвянето на наредба, при необходимост тази методика може да бъде част от методиката на ИАОС.

Мярка 7.2.1.2 за създаване на спешни екипи да отпадне искането за изготвяне на наредба на министъра на околната среда и водите.

Мярка 7.2.1.4 Обучение на експерти за щети от мечки- следва да отпадне Заповедта от министрите на земеделието и околната среда още повече, че министърът на земеделието няма компетенции при изплащането на щетите. Конституирането на екипите следва да бъде на месно ниво. Следва да се запази и опише същата структура каквато е предложена в предишния план за действие, като основание за необходимостта от създаване на екип може да бъдат посочени повече от 10 щети годишно за определен район. В момента екипите за проверка на щети се назначават със заповед на директора на съответното РДГ /НП, а по изключение от директорите на РИОСВ. На вносителите на плана е изпратен работен вариант на проекта на Наредбата за изплащане на обезщетения от кафява мечка, тази връзка моля при преработването на мерките, свързани с щетите, тя да бъде взета предвид;

Мярка 7.2.1.5 Обучение и финансиране на медиатори – моля също да се разпише механизъм за определяне на тези функции на местно ниво, а не със Заповед на министрите на околната среда и водите и земеделието.

Мярка 7.2.1.6 Има допуснатата техническа грешка и не се чете целия текст.

Мярка 7.2.1.9 да се прецизира съгласно предходния коментар по същата мярка, както и всички останали мерки от таблицата.

Да се разгледат и индикаторите дали са изпълними – например за 7.4.6 намаляване на щети със 75% на база свалени наръчници от 5 000 човека.

Бележки по таблица 12

В графа Източниците за финансиране да бъде посочено: Национално и европейско финансиране

А като текст преди Таблица 12 да има следното:

Източници на финансиране, посочени в Таблица 12 са:

- Национално: ПУДООС; ОПОС, ПОС, ПРСР, ОПРР, НПРД за НАТУРА 2000, държавния и общински бюджет и др.
- Европейско: LIFE, Българо-швейцарска програма за сътрудничество, Норвежки финансов механизъм и др.

Да се увеличи бюджета за мярка 7.3.3, както и да се прецизира таблица 12 в съответствие с всички предходни бележки.

Коментари относно проект на План за действие за опазване на кафява мечка (*Ursus arctos* Linnaeus, 1758) в България съгласно Национална рамка за приоритетни действия 2021 – 2027

Съгласно одобрената Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000 за програмния период 2021 – 2027 г. на България (НРПД 2021 – 2027 г.) от Европейската комисия чрез Постоянното представителство на България в Брюксел, е остойностена необходимостта от прилагане на съвкупност от действия за подобряване на природозащитното състояние на Кафява мечка (*Ursus arctos* Linnaeus, 1758). Пълният текст с приложени документи към него е наличен на страницата на Информационна система за защитени зони от екологична мрежа Натура 2000. За подобряване на природозащитния статус на целевия вид планираните мерки в НРПД се поделят на 2 групи: консервационни мерки за запазване, възстановяване на естествените местообитания на кафявата мечка и мерки, насочени към дейности, въздействащи благоприятно върху числеността на вида.

1. Мерки за подобряване на естествените местообитания на кафявата мечка:

По линия на действията, насочени към подобряване на естествените местообитания на целевия вид – кафява мечка, в ареалите на разпространението, съответстващи на типове местообитания - умереноконтиненталните ерикоидни съобщества, както следват: 4060 „алпийски бореални ерикоидни съобщества“, 4090 „ендемични оро-средиземноморски съобщества от ниски бодливи храстчета“, 5130 „съобщества на *Junipericus communis* върху варовик“, 5210 „храсталаци с *Junipericus spp.*“ и тревните типове местообитания, както следва: 6150 „силикатни алпийски и бореални тревни съобщества“, 6170 „алпийски и субалпийски варовикови тревни съобщества“, 6210 „полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху (*Festudo-Brometalia*)“, 6230 „богати на видове картълови съобщества върху силикатен терен в планините“, 62D0 „оро-мизийски ацидофилни тревни съобщества“, 6410 „ливади с *Molinia* на карбонатни, торфени или глинести почви (*Molinion*

caeruleae)“, 6430 „хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планински до алпийски пояс“, 6510 „низинни сенокосни ливади“, 6520 „планински сенокосни ливади“, в НРПД е предвидено изпълнението на мерки, както следва:

- за целите на подобряване на тревни местообитания:
 - Мярка 25 „Подобряване/поддържане на природозащитното състояние на храстови типове природни местообитания чрез управление на пасищни системи“, финансово подкрепена по линия на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023 – 2027 г. (СПРЗСР) чрез Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР);
 - Мярка 26 „Подобряване на природозащитното състояние на деградирани храстови природни местообитания чрез премахване на неблагоприятни влияния или практики, възпрепятстващи естественото възобновяване на храстовите ценози“, „Подобряване/поддържане на природозащитното състояние на храстови типове природни местообитания чрез управление на пасищни системи“, финансово подкрепена по линия на Програма „Околна среда“ 2021 – 2027 г. чрез Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР);
 - Мярка 32 „Подобряване/поддържане на природозащитното състояние на тревни типове природни местообитания чрез екологосъобразно управление на пасищни и ливадни системи“, финансово подкрепена по линия на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони чрез Европейски фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР).
- за целите на подобряване на горски местообитания:
 - Мярка 50 „Екосистемни услуги от горите“;
 - Мярка 51 „Възстановяване на горски природни местообитания чрез залесяване с типични видове“ (като в тази мярка е планирано интервениране, спрямо хабитата на кафявата мечка, само за следните природни местообитания: 91E0 „Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Flaxinus excelsior*“ и 92A0 „Крайречни гори от *Salix alba* и *Populus alba*“).

Посочените мерки са прогнозираны за реализация с финансовата подкрепа на СПРЗСР чрез ЕЗФРСР.

2. Мерки за подобряване на природозащитното състояние на *Ursus arctos*, по отношение на бъдещите перспективи

Планираните мерки в НРПД за превенция, смекчаване или компенсиране на щети, причинени от целевия вид, съответно обхващат дейности, касаещи предоставяне на обезщетения за щети, причинени от мечка, съгласно чл. 79, ал. 2 от Закона за лова и опазване на дивеча (Мярка 73 от НРПД), напълно е припозната в плана за действие в мярка 7.2.1.9 „Изплащане на обезщетения за щети, причинени от кафява мечка“, както и такива, свързани, от една страна, с предотвратяване на конфликта между обществото и защитения вид, запазване или възстановяване на благоприятен природозащитен статус на кафявата мечка чрез подобряване на естествените местообитания на вида, а от друга - идентифициране на проблемни индивиди и предприемане на действия за ограничаване на щетите от тях чрез закупуване на: GPS нашийници за маркиране, устройство за засичане на нашийници, УКВ; капани тип примка за залавяне; изграждане на големи капани; ДНК анализ за проблемни животни; фотокапани; пушка за упояване и др., частично покрита в мерки 7.1.9 „Включване в Плановите за управление на зоните от екологичната мрежа НАТУРА 2000, опазващи кафявата мечка на специфични мерки, свързани с нейното опазване“ и 7.2.1.8 „Осигуряване на средства за предотвратяване на щетите от мечки на фермери и пчелари в селските райони – електропастири, овчарски кучета, обезопасяване на контейнери за смет“. От това следва необходимостта от допълване на цитираните мерки от плана за действие да се допълнят, като се транспонира текста по мярка 74 от НРПД в

пълнота. За целите на реализация на двете мерки – 73 и 74 от НРПД е предвидено финансиране със средствата от държавния бюджет и от европейските фондове при споделено управление, посредством Програма „Околна среда“ 2021 – 2027 г. чрез Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР).

Обръщам внимание, че към настоящия момент са приети специфични подробни цели (СПЦ) за местообитания и видове за защитена зона BG0000366 „Кресна-Илинденци“. Следва дейностите, посочени в плана за действие за кафява мечка, да бъдат синхронизирани с определеното в СПЦ.

Технически бележки:

Да се направи основен преглед за допуснати технически грешки, липса на текстове, неправилно изписани имена и съкращения на институции (например МЗГ е МЗХ и т.н.) и други, както и отбелязване някои конкретни технически грешки.

- На стр. 26 е посочен броят на защитените зони (33), местообитание на вида, който се различава от тези, цитирани в продължение на текста на същата страница с име и код на зоната. Също така в таблица 5 на стр. 56 общият брой цитирани 33 е 48, както и липсва и не е разгледана 33 BG0001032 „Родопи – Източни“. Моля да се прецизира текстът.
- На стр. 64 следва в таблица 9 „Състояние на умереноконтиненталните ерикоидни съобщества според базата данни на ИАОС“ да се промени тип местообитание „5120“ на „5210 – храсталаци с Junipericus spp.“.
- На стр. 89 в т. 8.6 следва да се довърши текстът;
- На стр. 90, таблица 11 „Матрица за мониторинг на проекта“, 2.3.1 „Основна цел“ в колона „Индикатор“ следва да се допълни текст;
- Уеднаквяване на абривиатурите на Министерство на земеделието и храните и Световен фонд за дивата природата (WWF) в текста;
- В таблица 12 „Бюджет и времева рамка на предложените мерки“ в посочените места „Бюджет на МОСВ“ следва да се измени на „Държавен бюджет“;
- На стр. 136 фигура 53 „Косми от мечка при чакало в поречието на р. Росица“ липсва.

Забележка:

При реализацията на дейности на всеки етап на изпълнение на плана, изпълнителят следва да предоставя отчети, ГИС база от използваните изходни данни и др., заложи в техническото задание за целите на отчетност на мерки, пряко обвързвани с целевия вид.

За всяка мярка изпълнителите следва да докладват в МОСВ „Площ на природни местообитания и местообитания на видове, върху които са приложени мерки за подобряване на състоянието им (в ha). Индикаторът се докладва в хектари и геореферирана база данни, вкл. първични бази данни от проектите. За реализираните проекти следва да се включат следните задължителни пространствени компоненти, картен материал в цифров вид, както и пространствени данни в цифров вид (ГИС). Изискванията към картния материал и пространствени данни са: картният материал да е в мащаб, позволяващ разчитане на детайлите, представени в съответната карта, пространствените данни, които се предоставят в цифров вид

– геобаза данни с метаданни или ESRI*shp. (ESRI shape file), в проекционна координатна система WG84/UTM зона 35 N и/или в официалната за страната система, при спазване на следната структура:

- геобаза /пакет от използваните изходни данни, които не са публично достъпни и/или не са в информационна система на Натура 2000;
- геобаза/пакет от данни от проведените дейности на терен – GPS трак и точки с регистрации, полеви формуляри, снимков материал,

- геобаза/пакет от данни от крайни продукти, получени от извършените анализи и обобщения.

Във връзка с гореописаното дирекция НСЗП счита, че НСБР следва да предложи на министъра на околната среда и водите да предложи на министъра на земеделието утвърди „План за действие за опазване на кафява мечка (*Ursus arctos* Linnaeus, 1758) в България 2024 -2033 г.“, след отразяване на направените бележки и коментари от заседанието на НСБР и внасяне на последна версия, в срок до 30 дни.